

ZLATÝ POMERANČ

ONDŘEJ NEFF

ILUSTROVAL KAREL JERIE

ZLATÝ POMERANČ

**KNIHY ONDŘEJE NEFFA
V NAKLADATELSTVÍ MYSTERY PRESS**

Arkádie

Hvězda mého života
Ultimus
Hu! Povídky Dědka Čucháka
Ostrov nesmrtelných
Zlatý pomeranč

Pán Modrého meče

Operace Armagedon

Připravujeme

Rock mého života

ZLATÝ POMERANČ

ONDŘEJ NEFF

ILUSTROVAL KAREL JERIE

MYSTERY PRESS

2024

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, zálohována ani šířena v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Ondřej Neff, 2024

Cover & Illustration © Karel Jerie, 2024

Cover Art © Lukáš Tuma, 2024

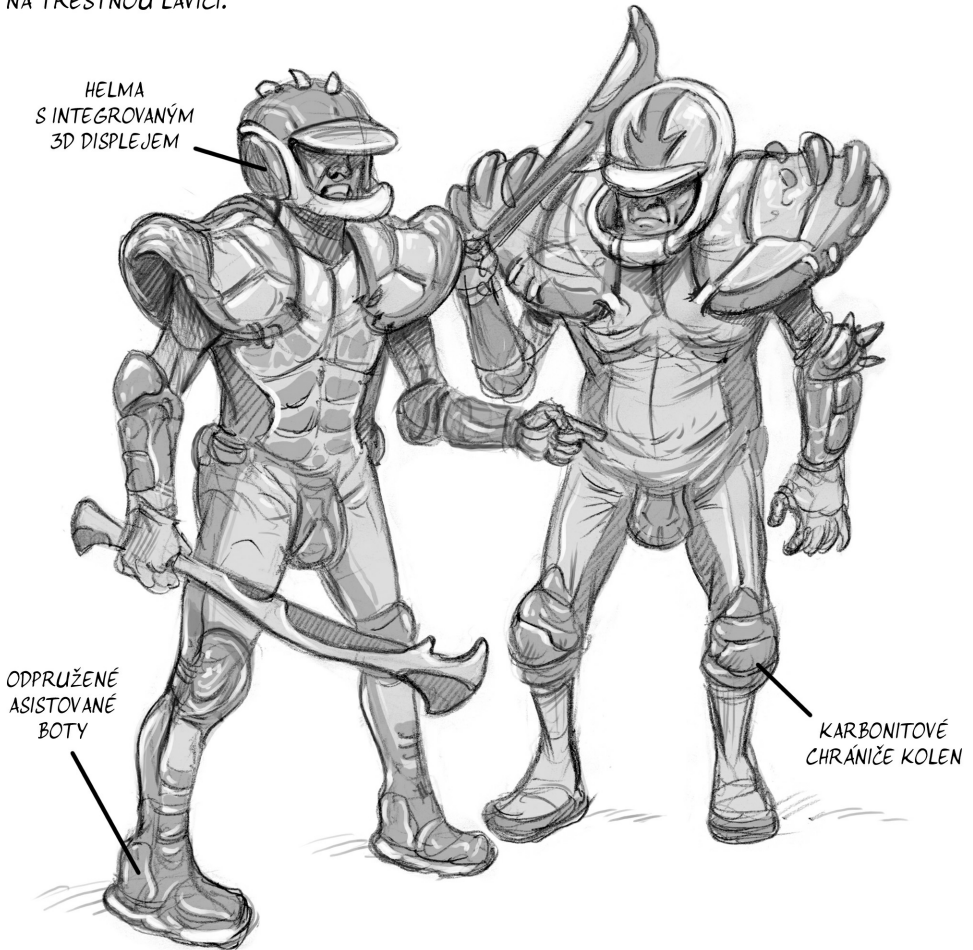
Czech Edition © Mystery Press, Praha 2024

ISBN 978-80-7588-620-0 (pdf)

POWERBALL

PRAVIDLA I VÝSTROJ JSOU V TÉTO LUNÁRNÍ HŘE VELMI VARIABILNÍ. HELMA, CHRÁNIČE RAMEN, PÁLKA I SUSPENZOR MAJÍ PŘESTO JISTÉ SPOLEČNÉ RYSY, KTERÉ VYTVAŘEJÍ ONU TYPICKOU SILUETU HRÁČE POWERBALLU, KTEROU VŠICHNI TOLIK MILUJEME.

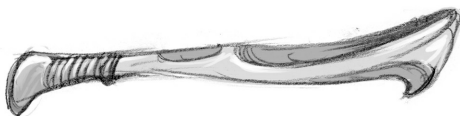
ZVLÁŠTNOSTÍ TÉTO HRY JE PRAVIDLO, PODLE KTERÉHO JE HRÁČ, JENŽ SE BĚHEM DVOU MINUT HRACÍHO ČASU NEDOPUSTÍ ASPOŇ JEDNOHO FAULU, VYLOUČEN NA DVĚ AŽ PĚT MINUT NA TRESTNOU LAVICI.

HELMA
S INTEGROVANÝM
3D DISPLEJEM

ODPRUŽENÉ
ASISTOVANÉ
BOTY

KARBONITOVÉ
CHRÁNIČE KOLEN

POWERBALLOVÁ PÁLKA
(SLOUŽÍ JAK K ODPALU MÍČKU,
TAK K ATAKOVÁNÍ OSTATNÍCH HRÁČŮ)

POWERBALLOVÝ MÍČEK
(VYBAVENÝ INVERZNÍMI
GRAVO-STABILIZÁTORY)

1

PRINCIP OČISTY

Princip očisty byl prostý, asi takový: Chlápek ozbrojený metr deset dlouhou powerballovou pálkou z metalizovaného plastu se postavil před robota přestrojeného za cirkusového šaška nebo modrého králíka nebo cokoli jiného, stejně legračního. Postavil se a řekl něco jako:

„Copak si myslíš, že se stane, plecháči?“

„Udeříš mě do hlavy, a tím mě vypneš, pane. Pak do mě budeš mlátit, až ze mě zbude hromada karbonitových střepů, plastu a křemíku v louži fluidní hmoty, která mi vyteče z rozbité hlavy.“

„Popsal jsi to přesně,“ pochválil ho chasník v bílé kombinéze se znakem Kruhu čistoty na zádech. „Chytrá hlava. Jseš si tím ale jistý?“

„Naprosto, pane.“

„Máš pravdu. Zatím tě jenom zkouším. Řekni mi tedy, proč tě rozmlátím na kousky? Když mi odpovíš správně, nechám tě být.“

„Protože je karneval a patří to k zábavě. Vy Čistí mlátíte do nás plecháčů, až z nás zůstanou jen střepy. Ty pak jdou do odpadu.“

„Výborně,“ usmál se statečný bojovník za čistotu Arkádie. „Správná odpověď. Protože slovo dané svinskému plecháči nemá žádnou váhu, teď tě praštím a budu pokračovat, dokud z tebe nic nezůstane.“

„Předpokládal jsem to, pane,“ řekl robot a pak už následovala rána a kulatá robotova hlava se rozprskla na stranu, lítaly střepy

a šplouchala tekutina. Některé střepy nesly stopy po maskování. Jelikož to byl původně šašek, vzduchem letěl červený nos a zrzavý chumáč znázorňující vlasy, fluidní mok mu změnil barvu, takže vypadal, jako by se namočil do krve. Kdyby zůstalo při jedné ráně, možná by se statečnému bojovníkovi zvedl žaludek. Naštěstí na to nezbyl čas. Rány pokračovaly, a rozbít takového robota na kusy, to dá práci. Není to jen karbonit. Robot má v sobě kostru s články pospojovanými plastem, takže takové rozmlácení vyžaduje nejen sílu, ale taky určité znalosti. Dají se získat při školení. Kruh čistoty je pořádal pro všechny nové zájemce. Bylo povinné a bez něho by nikoho do Kruhu nepřijali. Jenže znáte to, šedá je teorie a věčně zelený je strom života, takže skutečnou dovednost získáte jen praxí. Pravda, při školení se na závěr dělaly zkoušky a každý musel zlikvidovat svého robota, ale skutečné dovednosti dosáhnete jen rutinou, opakováním. Naštěstí se veřejné popravy robotů konaly čím dál častěji a materiálu na cvičení při nich bylo vždycky dost. Že z toho čištění zbyly vždycky hromady trosek?

Špína k očistě tradičně patří.

Tak už to bývá a bude to tak nejspíš vždycky.

Princip je tedy jasný. Aplikoval se ve velkém, na slavnosti zvané Karneval čistoty. Účastnily se jí tisíce nadšených lidí. Pár let předtím ti stejní lidé horovali pro trvale udržitelnou harmonii kybo a humo a ochraňovali práva robotů.

Jak k tomu došlo?

Nebylo to hned. Ale netrvalo to zas tak dlouho.

2

DEN, KDY ZAČLY STAROSTI

Historici, politologové i rozumprdi z řad laické veřejnosti se do dnes přou, kde se mezi obyvateli lunárního habitatu Arkádie jednou vzala nenávist vůči robotům, kdo je autor sloganu Luna lidem, kdy vlastně vznikl Kruh čistoty a co všechno vedlo k tomu, že na někdejší Dvoraně očisty, dnes už zase Dvoraně průkopníků, stojí bronzový pomník robota v nadživotní velikosti se skromným nápisem BEJBY, OSVOBODITEL na podstavci.

Teorií je mnoho, pravdu známe jenom my dva s Dědkem Čučákem, a já vám poctivě odvyprávím, jak to všechno bylo.

Pokud jde o nenávist, její semínka byla mezi lidmi vždycky. Roboti odjakživa lidem pomáhali, ale někdy s nimi byly potíže a dovedli jít pořádně na nervy. Neznám nikoho, kdo by na plecháče občas nenadával. Odbylo se to obvyklým „koukej zalízt, panáku“, robot řekl „ano, pane“, zalezl do své vyhrazené niky v buňce a byl pokoj. Odtud vedla cesta k „rozbiju ti šišku, parazite“ sice přímá, ale hodně dlouhá. Napětí rostlo pozvolna. Souviselo to s tím, jak se všechno v Arkádii zhoršovalo. Co dřív fungovalo, začalo váznout, všude špína a bordel, lidi byli čím dál nervóznější a plecháči čím dál častěji sloužili jako fackovací panáci. Ale pořád se nedělo nic, co by stálo za vyprávění.

Pro mě a Dědka to doopravdy začalo až na večírku pořádaném v elegantní vinárně Modrá laguna v den výročí přistání Czaplinského *Magdy*, první lodi vybavené Miagiho motorem. Celolunární

svátek tu slavila arkadská honorace v čele se starostou Leonardem. Bez přehánění se dá říct, že shromážděným dámám a páňům patřila půlka Arkádie a prsty měli doslova ve všem.

Jistě se zeptáte, kde jsme se v Modré laguně vzali my dva, majitelé starožitnictví Nedomý & Prus, věčně na pokraji bankrotu, s tlustou vrstvou másla na hlavě kvůli technologickým machinacím daleko za hranicí zakázaných technologií.

Důvodů bylo několik.

Modrá laguna patří mé životní družce Su Wang-li. A když Su pořádá tak velký podnik, potřebuje výpomoc. Někdo musí její servisní roboty, robokraby a automaty kontrolovat. Co je to platné, skromnost stranou, v robotice jsme my dva, Jakub Nedomý a můj společník Kazik Prus řečený Dědek Čuchák, ve všech sedmi habitatech Měsíce nejlepší. Protože to tak je, v minulosti jsme se dostali s lidmi z arkadské smetánky často do styku. A pokud se opravdu dobře znáte s člověkem, jako je Hans Marie Listratto, svým způsobem taky patříte ke smetánce, třebaže vás trápí, jak zaplatíte před koncem dekády dluhy. Listratto vlastní Lunar Robotics, a tím je řečeno vše.

Listratto se na večírek dostavil ve správnou chvíli, když už byli skoro všichni na místě, ještě čerství a *welcome drink* jim jenom maličko stoupl do hlavy. Tehdy nastává okamžik, kdy by měly zavířit paličky bubňů. Nejsou ale potřeba. Jakmile vstupují pan a paní Listrattovi, následovaní vybraným doprovodem, všichni k nim otočí hlavy a nasadí masku intenzivního štěstí. Říká se tomu *entrée*. V následujícím jednání jde o to, s kým a kdy se Listratto na večírku potká. Pořadí je důležité, protože se podle něho dá odhadnout, jak si kdo stojí v hierarchii moci a vlivu.

Listrattovi se nejdřív pozdravili, poobjímali a pocelovali s Leonardovými. To se dalo čekat, že první v pořadí bude starosta Arkádie a jeho žena. Ale to, že Listratto už v šestém kole uvítacího

kroužení zamířil k nám dvěma, zapůsobilo jako výbuch bomby. Teď už hodně přeháním, fakt nicméně je, že sál zašuměl.

„Rád vás vidím, Jakube,“ podával mi Listratto ruku a otočil se k Dědkovi. „Vypadáte skvěle, Kazimire,“ oslovil mého přítele. K tomu musím dodat, že Dědek Čuchák je kyborg, napůl člověk, napůl robot. Pokud jde o to, jak vypadá, připomenu, že jeho hlava z karbonitu osazená mikroskopicko-dalekohledovými očima nápadně připomíná historické obrázky Frankensteinova monstra. „Nejspíš máte za sebou další upgrade na klinice doktora Kurze, nemám pravdu?“

Doktor Kurz je kouzelník v oboru robotiky a zakázané medicíny. Dědka Čucháka před dávnou dobou složil z toho, co zbylo z Kazimira Pruse po zásahu čtrnáct padesátky, odstraňovače důlních závalů.

Jde na nás zostra, copak asi chce? Nebudu hádat dvakrát.

„Nefritového králíka vám neprodáme, pane Listratto,“ usmál jsem se na něho. „Není na prodej. Máme ho v krámě jako pouťáč.“

Listratto je nejvýznamnější sběratel historických artefaktů a na naše čínské robotické vozítko z dvacátého století má zálsusk už dlouho, třebaže ví, že jeho pravost není zrovna stoprocentní.

„Nefritového králíka vám přeju,“ usmíval se Listratto. To už se k němu blížila jeho paní, zahalená v oblaku vůní. Svým úsměvem v tom mraku vyvolávala jiskření. Nalomil jsem se v pase, abych naznačil ruky políbení, a Dědek taky vysekl poklonu. Dovedl být hodně pružný, když na to přišlo.

„Už se vám Hans pochlubil?“ švitořila paní Listrattová. „Celý večer se těší na *hu* pana Pruse.“

Když je Dědek hodně překvapený, říká „*hu*“. Všichni naši blízcí známi to o něm vědí.

Listratto se na ni zamračil.

„Musíš mi pokazit efekt? Těšil jsem se, že si pan Prus úžasem vykloubí čelist a náš přítel doktor Kurz bude mít důvod připojit se k naší společnosti.“

„Zatím jsme u Nefritového králíka, paní Listrattová,“ řekl jsem jí.

„Nedostali jste se daleko,“ smála se.

Listratto se otočil, pokynul a z chumlu se vynořil chlápek typu „svět již brzy“, tmavé vlasy neobvykle sčesané do složité tvarovaného copu. Překvapilo mě, že je Listratto tak tolerantní a výstřednost mu trpí. Podle odhadu byl velmi mladý, ale autorita z něho sálala, že byste si na ní mohli ve vzdálenosti půl metru osmažit topinku. Měl na sobě oblek sice stroze střížený, ale bylo mi jasné, že jen materiál musel stát tolik, kolik potřebujeme za celoroční provoz našeho krámku na koridoru Julese Verna. Listratto mu maličko ustoupil, jak jsem si stačil všimnout. Byl jsem si jistý, že už jsem ho někdy viděl v plasti, ovšem Dědek ho měl stoprocentně v databázi.

„*Lionel Haruo, dvacet sedm let, absolvent Univerzity MAGMA na Ganymedu,*“ ozval se mi v komlinku, našem dvousměrném neodposlouchávatelném komunikátoru, který nám doktor Kurz zabudoval rovnou do lebky, do mé kostěné, Dědkovi do karbonitové. „*Génius od narození, v sedmi uzavřel studium střední školy, kromě MAGMA vystudoval ještě tři líhně pro manažery. Kolují o něm pověsti, že předvídá budoucnost a umí ovládat lidi.*“

„*Proč přestal studovat a šel do služby v Lunar Robotics?*“

„*To nikdo neví.*“

„*Třeba chce Listratta vyhodit ze sedla,*“ nabídl jsem vysvětlení.

„*Není záhodno dráždit Hanse Marie Listratta,*“ poznamenal Dědek Čuchák.

„*Myslím, že mu jde na nervy už tím, co má na hlavě,*“ usoudil jsem.

Listratto ale byl tolerantnější, než bych čekal.

„To je pan Haruo, můj nový ředitel prodejní divize.“ Oba jsme dali najevo formální potěšení. „Pane Haruo, prosím, předvedte pánům můj nový přírůstek.“

Hned bylo jasno, Listratto se chtěl pochlubit.

Haruo vytáhl z pouzdra malý orákl. To už byl kolem nás dosti hustý dav zvědavců. Šeptem se po sále rozneslo, že Hans Marie Listratto získal nový šperk do své sbírky a předvede ho sám Lionel Haruo, o němž celá Arkádie mluví jako o mladém géniovi, který postaví Lunar Robotics znovu na nohy. Dědek svým supersluchem šepoty slyšel.

„Dobrý, Kubo,“ říkal mi. „*Mustme chválit. Hodně chválit. Zvyšuje nám to prestiž.*“

Vládce Lunar Robotics kývl a Haruo aktivoval projekci.

„Hu,“ řekl Dědek Čuchák. Listratto se blaženě usmál.

Tridi projekce byla dokonalá. V prostoru se objevil robot jako z pohádkové knížky. Rudě karosovaný, mohutný, neforemný, převyšoval Harua o půl hlavy. Vypadal starobyle, dokonce mu do hrudního plátu vsadili ručičkové ciferníky. Všechny štítky měl vyvedené ve znakové sadě dévanágarí.

„*To přece není možné,*“ řekl jsem Dědkovi. „*To je adalbar. Nebo se snad pletu?*“

„*Nepleteš. Je to skutečně adalbar a opravdu to není možné.*“

Roboti indické výroby z první půle jednadvacátého století jsou mezi sběrateli hodně cenění a jejich rané série byly vždycky sběratelská lahůdka. Dodnes mě píchne u srdce, když si vzpomenu, jak jsme přišli o model Tata Humo. Za starých dobrých časů jsme jednou v prodeji měli dokonce i zlatého taipinga, Monu Lisu v oboru kvantových robotů*. Nicméně není lahůdka jako lahůdka,

* Viz román *Ultimus*, Mystery Press 2021; pozn. aut.

i mezi diamanty jsou rozdíly. Adalbarové jsou nejvzácnější, protože se jich zachovalo málo a je s nimi spojeno plno příběhů, které sem nebudu tahat. Tenhle fešák by na aukci taipinga přebil nejmíň dvojnásobnou cenou.

Musím přiznat, že mi pohled na něj docela vzal dech.

„Kde se tu vzal... kde se tu vzal...“, sípal jsem. Objev téhle *indie* mě opravdu sebral. Lucie Listrattová se usmívala.

„Na tohle ses těšil, že?“ obrátila se na svého muže. Listratto pýchou opravdu světélkoval.

„Chápete, že můj zájem o vašeho králíka ochladl, chlapci?“

„Je funkční?“ zmohl jsem se na dotaz, abych napravil *faux pas*. Mezi sběrateli panuje dohoda neptat se po původu, pokud se majitel sám nepochlubí. „Nebo je to jenom dekorace? Může chodit?“

„Jistě,“ usmál se Listratto a kývl na Harua. „Prosím, předvedte.“

Haruo spustil videomód. Robot vykročil. O indické větvi robotiky jsem měl leccos nastudováno. Šli cestou autonomních řídicích jednotek pro končetiny a pohyb se ladil centrální jednotkou v hrudi. Fungovalo jim to. I tenhle adalbar chodil a hýbal rukama, dovedl se ohnout, aby se dotkl prsty země, zakláněl se a otáčel se v pase. Celé to ale bylo divné, robot se pohyboval úplně jinak než naši současní plecháči. Šel z něho trochu strach. Není divu, že se kruh kolem nás jaksi roztáhl. Přestože šlo o projekci, lidi se bezděčně báli, že se ta věc zblázní a pustí se do nich pěstmi.

„Úžasné. Gratuluji, pane Listratto. Jsem rád, že se pod Kupolí ocitla technická památka první třídy, když vezmu v úvahu klasifikaci pro obydlené planety.“

„Dobře chválíš,“ podotkl Dědek Čuchák.

„Uznání od odborníka vašeho formátu mě těší,“ řekl Listratto.

„Reklama jako řemen. Kubo, ať mi Kurz vypne vyhřívání, jestli z toho nekápne zakázka!“

Listratto se pak obrátil k Haruovi a požádal ho, ať prezentaci ukončí. Na lidech kolem nás byla vidět úleva. Všichni se pak nahnuli k Listrattovi a blahopřáli mu k nové akvizici do sbírky. Na chvilku jsem byl s Dědkem skoro sám. Mohli jsme mluvit otevřenou řečí, bez komlinku.

„Sjel jsem sítě,“ vysypal ze sebe Dědek. „Na Lunu se nikdy žádný adalbar nedostal. Jednoho snad mají na Marsu a jednoho na Lagrangu. Na Zemi jich je registrovaných šest. Všechno jisté. Dvě muzea, čtyři soukromníci. Ale o osmi dalších se ví, že snad někde jsou.“

„Někde jsou,“ opakoval jsem po něm. To máme my starožitníci nejraději, když něco někde je a nevíme kde. „Někdo by musel adalbara na Lunu odněkud propašovat. Kdoví odkud. V době oboustranného embarga kvůli napětí Luna kontra Bagdádský kalifát.“

„Stát se to mohlo,“ připustil Dědek. „Listrattovi mají pochybnosti, že je to opravdu originál. Paní Lucie je má větší. Proto muže donutila, aby šel s pravdou ven. Je na ni našťvaný, ale zároveň se mu ulevilo.“

Dědek, to nejsou jen sítě a procenta pravděpodobnosti. Má mikroskopicko-dalekohledové oči a spousty dalších čidel. Dovede mimoslovní komunikaci analyzovat tak dobře, jako kdyby přímo četl myšlenky.

„Podívej, Kaziku. Je to naše kafe? Není. Ukázal nám adalbara, pochválili jsme, radost udělali, a to je všechno, co se udělat dalo,“ řekl jsem, a tím jsem naznačil, že by bylo dobře se tím přestat zabývat. Dědek souhlasil.

To se ale snadno řekne, není to naše kafe. Nedokázal jsem na to nemyslet. Kdo jenom mohl obstarat adalbara takovému sběrateli, jako je Hans Marie Listratto? Dědek Čuchák nasadil všechny svoje páky. Nedostal se nikam. Z užšího kruhu vedení Lunar

Robotics se dozvěděl jen to, že akvizici zprostředkoval divizní ředitel Haruo, nová hvězda podniku pověřená nasazením autonomních pomocníků nové generace, převrat v robotice, změna stylu života.

Takové nesmysly se linuly z ústředí Lunar Robotics jako pára zpod pokličky na hrnci v kuchyni. Nešlo nám to do hlavy. Nová generace pomocníků, zrovna v téhle době, kdy roboti vyšli z módy a lidi na ně byli spíš naštvaní, než aby toužili po nových modelech. *Umím to sám*, takové tenkrát bylo heslo dne. Taký se hodně mluvilo o nespolehlivosti automatických systémů. V našem starožitnictví jsme měli víc robotů k nabídce, než jaký byl zájem. „Třeba to geniální marketér Lionel Haruo změní,“ uvažoval nahlas Dědek Čuchák. „Naučí lidi zase roboty milovat.“

Zatím to ale na to nevypadalo.

Magistrát nasadil poplatky a pokuty. Šušovalo se, že to zařídil Listratto masivním úplatkem, aby lidi kupovali jeho novou robotickou řadu, ale to určitě byla hnusná pomluva. Jisté je, že jste na každém druhém rohu potkávali vyhozené omlácené gonchangy a hitacháče. Obchod se starožitnostmi neprosperoval, zisk klesal, až spadl skoro na nulu. Kdo by měl chuť zajít do závodu Nedomý & Prus, kde mají za výlohou skvostného čtyřnohého bostona ze začátku jednadvacátého století? Dotyčný měl spíš chuť některého z těch plecháčů hodit do jímky, aby se o něho postaral kombajn a poslal ho na šroták.

Do toho firma Lunar Robotics nasadila novou modelovou řadu Aranko. Prezentace byla úžasná a marketingoví odborníci obdivovali geniální invenci divizního ředitele Lionela Harua. Všechny prostředky reklamy bušily lidem do hlavy, že s robotem Aranko vstoupí do nové etapy života úspěchu a radosti. V prvních dnech kampaně Haruo často vystupoval v plastivizi. Najednou z ní ale zmizel a po dvou třech týdnech celá Arkádie věděla,

že projekt Aranko je největší průser v dějinách průmyslové robotiky. Lidi se sice starých robotů zbavovali, ale nové nekupovali. V koridorech výrazně přibylo bludných plecháčů. Na hlavních tazích to nebylo nápadné, ovšem stačilo zajít za pár rohů a hned jste na vyhozené roboty narazili. Občas se sdružovali do hloučků, vzájemně si poskytovali servis a vyměňovali si data, čert ví, proč to dělali.

Netrvalo dlouho a z bludných robotů se stalo téma pro plastivizní zpravodajství. Prestižní komentátoři útočili na magistrát, proč se o vyklizení koridorů nepostará.

Napětí rostlo, až z něho vzešly násilnosti. V mírně zanedbané oblasti poblíž výpustě Třetí panlunární skupinka hráčů powerballu zmasakrovala pálkami hlouček bludných robotů. Asanační robokrabi v tabulkově předepsané době nahrnuli trosky do jímky, tam se jich ujal sběrný kombajn a dopravil je na šroták, kde budou po nezbytné technologické lhůtě zpracovány v konverzní peci, tak to prezentovali v plastivizi.

Jednoho dne přišel Dědek Čuchák s novinou, že Listratto svého nového geniálního divizního ředitele Lionela Harua vyrazil.

„Dalo se to čekat,“ přikývl jsem. „Chlap s takovým úcesem nemohl v Lunar Robotics vydržet, a k tomu navíc celý ten průser s Arankem...“

„Kdepak, to není ten důvod. Listratto by nepřipustil, že Aranko byla chyba. Vyrazil Harua kvůli adalbarovi. Pozval si na expertizu magistra Sardaga a ten konstatoval, že je to falzum.“

Magistra Sardaga jsme dobře znali, měl na magistrátu na starosti kulturní dědictví a s ním a jeho antikitem jsme zažili nejednu horkou chvíli.

„Mladý génius Haruo se v Lunar Robotics dlouho neohřál. To se dalo čekat. V praxi to projel a teď nejspíš bude vyučovat, jak se správně řídí podnik. Co se stalo s adalbarem?“

„Co s falešným robotem? Listratto ho nechal sešrotovat. Nechtěl, aby jeho sbírka na sobě měla stín.“

„Tak vidíš, Kaziku,“ usmál jsem se na něho. „Nemusíme si lámat hlavu, jak se na Lunu dostal. Je to vlastně dobrá zpráva. Máme po starostech.“

Netušil jsem, že ty opravdové starosti nám teprve začínají.

LIONEL HARUO

3

PRVNÍ ROZBITÁ ŠIŠKA

Ze všech sil jsme se snažili nestarat se o to, co se kolem děje. Modrá laguna si vedla dobře, Su neměla o zákazníky nouzi. Obchod se starožitnostmi sice vázl a roboti nešli na odbyt už vůbec, ale o práci v dílně jsme nouzi neměli. Zařizovali jsme lidem obytné buňky a od onoho večírku v Modré laguně jsme měli zákazníky i mezi arkadskou honorací. Výtržnosti a hony na roboty se odbývaly v odlehlých místech habitatu, proč se o ně starat. Až jednoho dne se náš servisní robot Morfi vrátil z pochůzky a problém s odstraněním skvrn se stal najednou aktuálním. Byl umatlaný od vajíček a rajčat a na zádech měl napsáno PARAZIT.

„Půjdu někomu rozbít hubu,“ zuřil jsem. „Ukaž mi, kdo ti to udělal.“

„Nevím, Kubo, pane,“ řekl mi Morfi.

„Jak to, že nevíš?“ zuřil jsem. „Máš v sobě přece záznam!“

„Stalo se, že nemám, Kubo, pane.“

Ukázalo se, že Dědek Čuchák z robotovy paměti obraz incidentu stáhl a smazal.

„Nemá cenu se rvát. Raději mi ho pojd' pomoct umejt,“ řekl.

To byl první incident. Další na sebe nenechal dlouho čekat. Byli jsme oba v dílně, když nás Morfi zavolal.

„Něco se děje před naším obchodem, Kaziku, pane,“ oznámil Dědkovi.

Na koridoru byl shluk lidí, uprostřed hloučku robot, docela slušná střední třída, původně hitachi, teď už samozřejmě licenční, spíš ilegální lunární výroba. Pár týpků na něho doráželo, kluci i holky. Nejspíš by ho povalili, nebýt drobné šedovlasé ženy. Stavěla se před útočníky a šermovala kolem sebe tenkýma ručkama.

„Raději zalez, Morfi,“ štěkl jsem na našeho servisáka. „Ať tě nevidí.“

„Budu vás bránit, kdyby sem vnikli, Kubo, pane.“

„Jak?“ vrčel jsem. „Máš pojistku.“

Každý robot má pojistku, aby nemohl za žádných okolností ublížit člověku.

„Trochu jsem si s ní pohrál,“ poznamenal Dědek Čuchák. „Ale Kuba má i tak pravdu, neukazuj se.“

„Dobře, Kaziku, pane. Půjdu do dílny. Budu tam ve střežu, Kaziku, pane.“

„Co jsi mu udělal s pojistkou?“

„Jen tak jsem něco zkoušel,“ odbyl mě Dědek. Nedovede lhát. „Něco jako blokaci. Cílenou, samozřejmě.“

„Tak počkat. Blokace pojistky, to nesmí být. To je červená čára. Dovedeme se o sebe postarat sami. Nepotřebujeme žádného Morfiho, aby nás chránil. Jasný?“

„Dobře,“ souhlasil a podíval se ven. „Ta ženská má ale kuráž,“ poznamenal. Šedovlasá paní právě drobnýma ručkama odstrčila dorážejícího mládence.

„Přece ji v tom nenecháme,“ řekl jsem a vyšel ven rovnou k té mele. Dědek zůstal stát v otevřených dveřích.

„Máte problém, paní?“ zeptal jsem se jí.

Když mě mladoši uviděli, zklidnili se. Je na mně vidět, že jsem původem ze Země. Mám pevnější kostru než oni.

Byla hodně rozčílená a sotva lapala po dechu.

„Já sama, já sama,“ opakovala.

„Ten chlap je od robotů,“ řekl někdo. „Znám ho.“

„Neplette se do toho, pane,“ křikla na mě holka se světélkujícími vlasy, oblečená v kazajce bez rukávů, aby byly dobře vidět svaly. Klouby měla okované titanovým plechem a pohupovala se v kolenu. „Paraziti patří na šroťák. Když koridory neuklidí magistrát, uděláme to sami.“

„Nechte ho být. Vždyť nic nedělá,“ řekl jsem smířlivě.

„Že ne?“ vystrčila na mě bradu. „Parazit tu paní napadl.“

„To není pravda,“ vykřikla žena. „Nic mi neudělal, jenom se zapotácel. Je porouchaný. Vidíte? Někdo mu rozbil hlavu.“

„Plecháči hlavu nemají,“ ozvalo se zaječení. „Mají jenom šišku!“

Hitachi jen taktak stál na nohách. Nejspíš mu trefili centrum rovnováhy. Rádi se třefovali do hlavy, říkali tomu „louskání ořechů“. Všiml jsem si, že mu v očích klesá obnovovací frekvence.

„Má fakt dost,“ poznamenal jsem. „Potřeboval by sáhnout do řídicí jednotky.“ Ohlédl jsem se po Dědkovi ve dveřích krámu. Jeho zjev Frankensteinova monstra budil respekt.

„Další svině,“ sykl kdosi na jeho adresu.

„Je to kyborg,“ upozornil jiný.

„To jsou ještě větší hajzlové než paraziti. Však na ně taky dojde.“

Paní ke mně vzhledla, pak si všimla nápisu nad vchodem do krámu.

„Vy jste pan Nedomý! Slyšela jsem o vás. Máte přece servis, že?“

„Dá se říct,“ odpověděl jsem opatrně. Díval jsem se na ni. Byla droboučká. Věk se dal těžko odhadnout, ten už se dá dneska rozpoznat jenom podle chování a podle toho, jak kdo mluví. Napadlo mě, že paní je taky ze Země.

„Do hajzlu s tím šmejdem! Žádný servis! Do šrotu!“

„Radši jděte pryč, tady to není dobré,“ vyzval jsem ji.

„Nedám jim ho,“ řekla a vsunula robotovi ruku pod paži.

Hitachi se zapotácel. Byl sice nakřáplý, ale síla v něm zůstala. Paní podklouzly nohy a byla by upadla, kdybych ji nezachytil.

„Svině plecháčská ji zase bije!“ zaječela holka s titanovými klouby.

To už se k nám hnal Dědek Čuchák, a když se žene kyborg, tak je to fakt něco. S nikým se nepáral, popadl hitacháka z jedné strany, z druhé jsem přidržoval jeho i tu paní a sunuli jsme se do krámu. Holka se pokusila titanovými klouby Dědka trefit, ale máchnutím paže ji přesvědčil, že je to příklad marné snahy. Taky jsem musel trochu hýbat volnou rukou a možná jsem i někoho praští, nakonec jsme se ale všichni prodrali ke dveřím. Vklouzli jsme dovnitř a mě nenapadlo nic lepšího než zakřičet „dé ká“. To je signál k aktivaci systémů pro případ dekomprese, tudíž se vchod uzavře pevnou clonou.

„Děkuji... děkuji, pane Nedomý. Sára Goldstein...“ podávala mi ruku.

V tu chvíli se už hitachi sunul k zemi. Přivolali jsme Morfiho a společně ho dopravili do dílny. Paní Goldstein šla za námi.

„Oni ho bili, Jakube. Mohu vám tak říkat?“

„Jistě, poslužte si, Sáro. Rozbili mu hlavu.“

V tu chvíli už Dědek odstranil vrchní část karoserie a kolem lampy nad pracovním stolem se ježily manipulátor a sondy. Zvenku jsme slyšeli bušení.

„Nedostanou se sem?“ bála se.

„Nemají šanci. Je to hermetická pancéřová roleta. Jak to s ním vypadá, Kaziku?“

„Běžná mechanická porucha. Vyměním pé áčko a panák bude v cajku. Nový plech už jede ve vyvíječi.“

„Váš chráňelec bude jako nový, Sáro,“ usmál jsem se.

Zůstala vážná.

„Rozbijí ho, sotva vyjdeme ven.“

Musel jsem uznat, že to není přehnaná obava. Rozlousknou mu ořech.

„Něco vymyslíme,“ slíbil jsem.

Chvilku jsem Dědkovi asistoval. Sára si zatím sedla na židli a trochu zpěvavým hlasem si stěžovala, co že se v Arkádii v poslední době děje.

„Žili jsme tak klidně. Komu to vadilo? Proč je teď všude tolik špíny a nenávisti?“

„Jde to jedno s druhým, Sáro.“

„Já vím, Jakube. Já vím. Oni si myslí, že bude zase všechno v pořádku, až vyženou potulné roboty. Co bude potom?“

„Nic. Přestane je to bavit.“

Je to jenom důsledek jedné pitomé reklamní akce, měl jsem na jazyku. Rozhodl jsem se, že to na něm udržím.

„Surovost je návyková droga. Vždycky to tak bylo. Dřív jako dnes. Proč myslíte, že jsem přišla sem na Lunu? Protože je tu hezky? Ne. Tam, odkud pocházím, mě chtěli zabít.“

„Co jste jim provedla?“ zeptal jsem se hodně pitomě.

Upřela na mě vážný pohled.

„Stačilo, že jsem, co jsem. Oni chtěli toho chudáka taky rozbít jenom proto, že je to, co je. Kdo se jednou vydá touto cestou, musí pokračovat. Je to droga, Jakube.“ Pohlédla stranou na našeho servisáka. „Jak by vám bylo, kdyby ho zničili?“

„Oni jenom čistí koridory. Někdy se tam opravdu dá těžko projít.“

„*Opravdu tomu věříš, Kubo?*“ ozval se Dědek v komlinku. „*Opravdu si myslíš, že to skončí na koridorech?*“

„*Listratto není hlupák. Musí vidět, že se mu kampaň vymkla z ruky a lidi začínají nenávidět všechny roboty, ne jenom ty staré, vyřazené. Zatlačí na Leonarda, aby udělal pořádek. Plastivize do toho už taky nešlape,*“ připomněl jsem večerní debatu.

„Jak se jmenuje?“ ptala se.

„Kdo?“ zareagoval jsem se nepřítomně. „Aha. Morfi. To je náš servisní robot.“

„Co kdyby ho chtěli zničit?“

„Likvidují vyhozené panáky. Morfi je ve standardním provozu.“

„Bude to tak pořád?“ zeptala se tiše. „Nepůjdou dál? Teď jsou jenom na koridorech. Jak dlouho bude trvat, než vtrhnou sem? Nejdřív do vašeho obchodu a dílny. Potom lidem do bytu.“

Chtěl jsem se jí zeptat, odkud ze Země pochází, ale bál jsem se, že se dozvím něco hodně ošklivého. V očích měla smutek.

„Morfiho bychom nedali. Umíme se o něho postarat.“

„Jenom proto, že je váš?“ zeptala se tiše. „Nebo proto, že byste nesnesli, kdyby měl cítit bolest?“

Podíval jsem se na Dědka.

„*Co na to mám říct? Má pravdu.*“

„*Neříkáš to proto, že jsi napůl robot?*“

„*Ne. Říkám to proto, že jsem napůl člověk.*“

Přiznám se, že mě do té doby nenapadlo o bolesti nebo nebolesti robotů vážně přemýšlet. Bral jsem je jako součást života. Zajímali mě z technické stránky a dá se říct, že jsem v tom směru dosáhl docela velké expertnosti. Jsme s Dědkem starožitníci. Někteří roboti už spadali do kategorie starožitností, hlavně od doby, kdy se z obyčejné kvantové technologie přešlo na fluidní. A to se nezmiňuju o umělé inteligenci založené na křemíku. Takže robot byl pro mě buď problém, zboží, nebo nástroj. Že by měl cítit bolest?

Dědek Čuchák zatím vložil nové pé áčko do hitachiho řídicího bloku.

„Vidíte? Náš kamarád je, jako kdyby seskočil z linky,“ řekl.

Bušení neustávalo. Paní Goldstein se ohlížela otevřenými dveřmi dílny do krámu. Chvěly se jí ruce.

„Neodejdou,“ zašeptala.

„Netroufnou si na vás.“

„Co ale bude s ním?“

„Naše buňka má zadní vchod s nákladní rampou. Vyšoupneme ho ven,“ řekl jsem. Dědek nic nenamítal.

„Najdou ho. Když ne tihle, tak jiní. Nemá kam jít.“

„Je to pravda?“ zeptal jsem se opraveného robota. „Kde ses tu vzal?“

„Pán poručil jít a nevracet se, pane,“ odpověděl.

„Kdo? Komu patříš?“

„Pán nařídil mlčet, pane. Nemám jméno. Nemám stanoviště.“

Dostal jsem nápad. Byla to vzácná chvíle. Obvykle přichází s geniálními plány Dědek Čuchák.

„Co kdybychom zavolali Drabeka a odvezli ho ke Gaborovi?“

„Není to nebezpečné?“ zašeptala.

„Drabek je náš taxikář, robot, naprosto spolehlivý,“ přidal se ke mně Dědek Čuchák. „Pracuje pro nás mnoho let. Zaveze vás domů a vašeho chráněnce dopraví k našemu kamarádovi, který má garáž u výpustě na Šestou panlunární, aby ho naložil do kamionu a poslal do Alhambry. Tam se ho někdo ujme. Je pořád v dobrém stavu, určitě nepatří do šrotu.“

Obličej té milé paní se uvolnil. Usmála se na hitachiho.

„Dopadne to dobře, neboj se.“

Po chvíli se mi podařilo Tima Gabora dostat po chráněné lince. Pozdravili jsme se, vyměnili si pár žertíků a pak jsem přešel k jádru věci. Všechno jsem mu povyprávěl. Ani jednou mě nepřerušil.

„Tak co?“ zeptal jsem se ho.

„Je to blbý, Kubo. Ještě před týdnem by to šlo. Už jsem vypravil přes výpusť spoustu panáků. Hodně lidí se teď chce robota zbavit, ale šroťárna se jim nelíbí. Šoupnout ho na kamion a poslat pryč, to je dobré řešení. Jenže magistrát to zatrhne.“

„Odkdy si budeme lámat hlavu vyhláškami?“

„Na všech výpustech osadili bránu. Načtou signál z identifikačního čipu a kamion zablokují. Eskalátory se jim sypou, ale buzerace funguje bezvadně.“

„Náš kousek je bez identity. Vyhodili ho na ulici a nařídili jít na volno, dokud nedojde štáva.“

„Jasně. Vymazali všechna data majitele. Identifikační data mu zůstala.“

„*Co tomu říkáš, Kaziku?*“ zeptal jsem se Dědka po komlinku. Nechtěl jsem strašit ani Sáru, ani hitachiho.

„*Netušil jsem, že na magistrátu dovedou být takoví šmejdi a jdou pakáži takhle na ruku.*“

Pokrčil jsem rameny.

„*Jsou rádi, že lidi honí po koridorech plecháče a louskají ořechy a je nechají v klidu. V tomhle máme jasno. Co ale uděláme teď?*“

„*Nech to na mně. Promluvíím s Timem.*“

„*Neukecáš ho. S bránou ve výpusti nehneš...*“

„Time? To jsem já, Kazik,“ ozval se našemu kamarádovi Dědek Čuchák. Chvilku poslouchal jeho bouřlivé pozdravy a pokračoval. „Co kdybychom odpráskli identifikační čip?“

„Jseš normální? Dobře víš, že to nejde. Je to, jako kdybys chtěl překlenout robotovu pojistku. To je přece základ, pojistka, aby nikomu nemohl ublížit, a identifikace, aby se vědělo, kde je.“

Škulbl jsem sebou. Pojistka. Není to tak dávno, co jsem se o ní s Dědkem bavil.

„Budeš mě ještě dlouho poučovat, co se s robotem dá a co nedá udělat?“

Někoho by tím mohl urazit, ale Tim Gabor se jenom zasmál.

„Dávám ruce pryč. Už do toho nežvaním. Víím, jaký jseš koumák. Jedno ti ale povím, Kaziku, jestli dokážeš překlenout identifikační čip, pomůžeš nejen tomu svému plecháčovi, ale i spoustě dalších.“

„Máme tu jenom jednoho.“

„Jasně, ale když tu technologii odladíš, budeš mít na krku i ostatní.“

„Jak je to s blokací Morfiho pojistky?“ ukázal jsem na Dědka prstem, když s Timem skončil.

„Nemusíš mít obavy. Staráme se o sebe sami a Morfiho nepotřebujeme.“

„Neměl sis s tím zahrávat,“ vztekal jsem se. S pojistkou není legrace.

„Jenom díky tomu teď vím, jak odprásknout identifikaci,“ odsekl mi.

„Mohli byste to urychlit?“ ozvala se Sára tiše. Už neměla ve tváři úsměv, vrátilo se jí tam napětí. Rány na dé pé ochranu sílily. Začal jsem mít pochybnosti. Roleta chrání tlak uvnitř buňky a je stavěná na dekompresi, ne proti útoku bagrem. „Jednejte, prosím, dokud je aspoň troška naděje.“

„Pojď sem, chlapče,“ řekl Dědek robotovi. „Musím se na tebe ještě jednou podívat.“

Kyborg má přece jen proti člověku hodně výhod. Při práci se mu ani jednou nezachvěly ruce. Asistoval jsem mu a občas sáhl vedle. Zavinily to nervy. Dědek je má taky, ale dokáže je obejít, a když jde do tuhého, pracuje jako stroj. Kdybych to měl říct hodně ošklivě, pustí robota, kterého má v sobě, ze řetězu.

Pod tlakem obléhání rozdivočelými šmejdy Dědek dokázal odladit úplně nový technologický postup. Později mi přiznal, že si paralelně udělal analýzu pravděpodobnosti úspěchu a řekl sám sobě, že pokud klesne pod dvacet procent, experiment přeruší. Pravděpodobnost celou dobu klesala, zastavila se na dvaadvacítce. Pak se to zlomilo, šla nahoru, a když dosáhla osmdesátky, řekl mi:

„Zavolej Drabeka.“

Byl jsem si jistý úspěchem. Drabek nikdy nikoho nedráždil humo expropriací, připomínal člověka tak málo, jak je to jen u panáka možné. Místo hlavy měl šišku, navíc natřenou nažluto, s červeným pruhem přes přední panel. Tam, kde má člověk nos, nabízel pohled na reklamní skrín.

Než se k nám stačil propracovat spleť koridorů, z velké části ochromených výlukami a servisními pracemi, Dědek dokončil deaktivaci identifikačního čipu a vpravil ho zpátky do robotovy řídicí jednotky.

„Co s ním bude v Alhambře?“ zeptal jsem se Dědka, když jsme vedli hitachiho a paní Goldstein ke dveřím nákladního výtahu mířícího k rampě. „Budou se divit, že nemá identifikaci.“

„Něco s ním provedou. Jsem si jistý, že mu ani nerozbijí hlavu, ani ho nedají do šrotu.“

Výtah zastavil, vrata se otevřela a uviděli jsme Drabekův graviplán, pěkně žlutý s pásem bílých a černých kostek.

„Paní odvezeš domů a mládence hodíš ke Gaborovi do garáže. Účet jde na nás. Rozumíš? Dostaneš prémii padesát procent za mimořádně obtížnou službu.“

Drabek vždycky byl a bude lačný na peníze. Což má společné s Dědkem, ale tohle bych nikdy nesměl říct ani nahlas, ani v komlinku.

Paní Goldstein i hitachi nastoupili do taxíku.

„Děkuji vám, paní. Jste statečná.“

„Já děkuji vám a panu Prusovi. Odjedu, ale vám zůstane ta parkáž na krku.“

„Dokážeme se o sebe postarat. Víš, co máš dělat, Drabeku?“

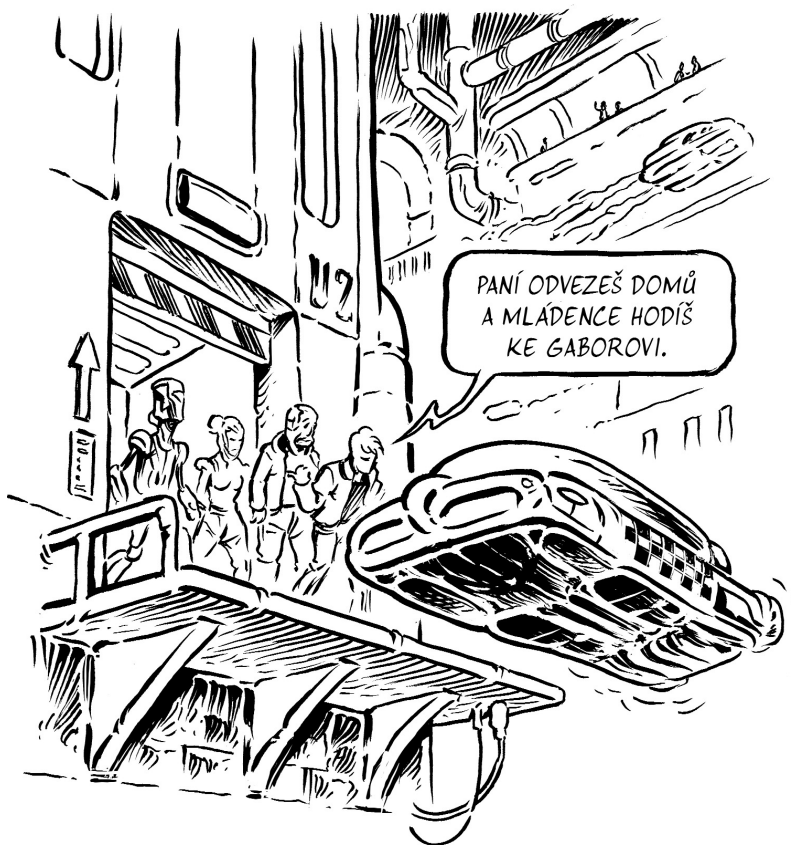
„Padesát procent, pane,“ ujistil se.

„Platí,“ souhlasil jsem a pleskl do karoserie. Drabek zavřel dveře, ztmavil okna a graviplán se tiše vznesl kolmo vzhůru, aby se pohroužil do změti napůl ochromeného dopravního systému Arká-

die. Možná se zeptáte, jestli jsem si v tuhle chvíli uvědomoval, co se vlastně stalo. Drabek zahájil akci pašování robotů se vším, co mělo následovat, a že toho nebylo málo.

V tu chvíli mě to napadnout nemohlo, Kruh čistoty, heslo Luna lidem a ve finále bronzový pomník robota osvoboditele zvaného Bejby, to vše bylo v budoucnosti.

Ta se ovšem kvapem blížila.

4

AKT VRCHOLNÉ DIPLOMACIE

Plynuly dny, kdy máte klid na práci. Miluju takové chvíle. Nemusíte se starat o nic než o zakázku. Když své práci rozumíte, nepletou se vám pod nohy žádné překážky. Prostě makáte a práce odsejpá. Když se tedy Morfi ozval se svým „máme návštěvu, Kubo, pane“, šel jsem do krámu s připravenou řečí na téma „bohužel máme plno, přijďte za půl roku“.

Byl to náš přítel Lionel Haruo.

Od svátku příletu *Magdy* jsem ho neviděl. Překvapil mě. Vyha-zov z Lunar Robotics by měl absolventovi čtyř vzdělávacích ústa-vů srazit hřebínek. Čekal jsem, že si nechá ustříhnout cop, urve nějakou tu Katedru interdisciplinární ezoekonomiky na Oconově institutu postlogických studií a bude se pohybovat v prostoru ka-teder a konferencí.

Byl jsem s odhadem vedle, vešel k nám ještě víc namachrovaný Haruo s copem vyskládaným na vyholené hlavě. Na sobě měl lu-xusní asistovaný oblek navržený samotným Lassallem, se stoja-cím límcem vytaženým až k lícním kostem. Také s Dědkem Ču-chákem se důstojně pozdravil.

„Nejsem zvyklý chodit dlouho kolem horké kaše,“ řekl, když jsme usedli a čekali, co z něho vypadne. „Přišel jsem za vámi jako za dvěma špičkovými odborníky v oboru robotiky. Víte, že jsem od Hanse Marie Listratta odešel. Výroba robotů není perspektiv-ní obor a nechci ztrácet čas.“

„Je to mistr marketingu,“ řekl jsem Dědkovi po komlinku. „Uměl bys tak elegantně vyjádřit, že tě kopli do prdele?“

Upíral na něho své mikroskopicko-dalekohledové oči a trochu strnul. Bylo mi jasné, že se ho snaží prokouknout tak hluboko, jak je to jen technicky možné.

„Vůbec není zkroubnutý. Naopak. Ocítl se na válečné stezce a sebevědomí mu teče ušima. Tváří se, jako by mu Lunar Robotics patřilo.“

„Dnes by to nebyla žádný výhra,“ poznamenal jsem.

Lionel Haruo pokračoval. „Dávám dohromady tým pro svůj nový projekt a potřebuju specialisty vašeho formátu. Víím, že se hodně zabýváte dekorátorskými pracemi, a nechal jsem si prověřit jejich objem. Jsem rád, že se vám obchody daří. Přesto je mi líto, že jste nechali ležet ladem svůj hlavní obor. Mistrovství v robotice je vaše síla a nemáte v tom na Luně rovnocenného soupeře.“

„Ladem neleží,“ podotkl Dědek Čuchák v komlinku. „Deaktivace identifikačního čipu je výkon, na který by byl pyšný i Turing.“

„Nestěžujeme si, pane Haruo,“ řekl jsem vlídně.

„Zvu vás do projektu, který vaše znalosti a expertnosti plně rozvine. Jste přece robotici, nikoli tapecíři.“

„Počkat, Lioneli. Mohu vám tak říkat?“

„Věřím, že budeme partneři, Jakube,“ usmál se na mne. Po tom úsměvu by led roztrhal sklenici vody.

„Obdivuji vaši zásadovost a také odvalu. Není jen tak postavit se Lunar Robotics,“ přikývl jsem.

„Člověk má vždy na vybranou, zda žít na kolenou v závětrří, anebo vzdorovat vichru vzpřímen a s hlavou vztyčenou.“

„Správná slova, zasloužila by vytesat. Máte tedy nový projekt zcela odlišného charakteru, než co nabízí Hans Marie Listratto.“

„Jako oheň a voda, Jakube,“ souhlasil pyšně. „Listratto založil svoji existenci na záměru zaplavit robotickou havětí náš mikrosvět v moři kosmické prázdnoty na povrchu nehostinné planety.“

„Už je jasné, proč ho původně Listratto najal. Dovede žvanit,“ komentoval Dědek Čuchák.

„Jistě,“ přisvědčil jsem. „Lunar Robotics vyrábí autonomní entity už hezkých pár pátků.“

„Přicházím s jiným konceptem, který jde zcela opačným směrem. Myšlenka je prostá. Luna lidem.“

„Hu,“ řekl Dědek Čuchák.

„Cože?“ lekl se Haruo.

„Nevšímejte si toho. To jenom můj přítel Kazimir někdy uvolní přetlak. Takže Luna lidem, říkáte?“

„Lidé přece vytvořili tento báječný svět pod Kupolí a touží po harmonickém radostném soužití. Produkty pana Listratta se jim pletou pod nohy. Překážejí. Vytvářejí nebezpečné situace. Magistrát je bezradný. Několika neuváženými kroky způsobil kalamitní stav. Do toho přicházím s projektem Kruh čistoty pod heslem Luna lidem. Magistrát není schopný se kybo špíny zbavit. Je třeba pozvednout iniciativu zdola, životadárnou, vroucí občanskou iniciativu. Lidé vrátí Lunu těm, komu patří, totiž lidem samotným.“

„Co my s tím máme dělat, Lioneli?“

„Připravuji projekt pro starostu Leonarda. Občanské sdružení Kruh čistoty zajistí ve spolupráci s magistrátem pořádek v korydorech Arkádie. Nešvar v podobě potulných robotů zmizí. Korydory budou volné a vrátí se lidem. Projekt je mezioborový a je v něm místo pro robotiky. Chci prvotřídní odborníky. Proto přicházím za vámi.“

„Podnik bude financovat magistrát,“ nadhodil jsem.

„Půjde o spolupráci. My dodáme krev, tedy živou sílu. Magistrát disponuje sítí sběrných šachet, má flotilu kombajnů...“

„Říká se jim mršiny, víte to?“ zeptal jsem se ho.

Škubl hlavou.

„Na tom snad nesejde, nemyslíte? Je to technické zázemí. Ovšem hlavní úkol, to znamená zajištění potupných entit, následná deaktivace a transfer do sběrných šachet, to bude úkol Kruhu čistoty. Vy jako odborníci a spolu s vámi další vyškolený personál dohlédnete, aby nedocházelo ani k morálním, ani materiálním škodám.“

„Budeme stát u šachty a ukazovat prstem: Ten do díry, ten poběží pryč, ten do díry, ten poběží...“

„Nebudete to dělat osobně, na to byste byli příliš dobře placená síla. Vyškolíte svoje lidi, mladé, nadšené. Patříte k průkopníkům první generace. Předejte svoje zkušenosti! Možná netušíte, kolik tvořivé energie dříme v mladém pokolení. Ti chlupci a děvčata čekají, až jim někdo dá impuls, pokyn. Vůdčí ideu. Jsou jako kyprá půda očekávající semeno a blahodárny déšť. Luna lidem, a já jim ji nabídnu. Nechci však, aby se objevil stín podezření, že to jsou prázdná slova. Chci, aby mi po boku stály autority. Lidé zocelení zkušenostmi a vybavení znalostmi. Já vás potřebuju. Luna vás potřebuje, Jakube Nedomý a Kazimire Prusi.“

Sršela z něho přesvědčivost a síla. Podobně zářil, když předváděl Listrattovi projekt nasazení robotů modelové řady Aranko.

„Mohu vás přerušit, pane Haruo?“ skočil mu Dědek Čuchák do řeči.

„Prosím,“ řekl velmi nevrle.

„Omlouvám se. Opravdu vás poslouchám velmi pozorně. Zároveň ale řeším jiné úlohy. Patří to jaksí k mé přirozenosti. Jistě víte, že mám v sobě to, čemu se za starých časů říkalo počítač.“

„Tuším, kam míříte, pane Prusi. Kruh čistoty se zaměří výhradně na vyklizení veřejných prostor od technologického šumu. Nikdy by mě nenapadlo, že by se měli jakkoli omezovat občané s kybo navýšením.“

„Co na něho šiješ?“ zeptal jsem se po komlinku.

„Zatímco řečnil, nahrál jsem zpravodajský blok z plastivize. Taky tě bude zajímat.“

„Věřím vám, pane Haruo. Ukážu vám ale něco, co se vašeho Kruhu netýká. Aspoň ne přímo.“

Dědek zapnul orákl a vyvstal před námi tridi obraz.

Moc přehledný nebyl. Šlo zřejmě o záznam z kamery, jakých jsou po koridorech tisíce. Lidé se nad čímsi skláněli, další záběr ukázal sanitní gravo. Odjíždělo, dav se na chvíli rozestoupil a uviděli jsme rozbitého robota.

„Co to má znamenat?“ mračil se Haruo. „Uzavřel jsem dohodu, že se nebudou znepokojivé záběry vysílat. Občané nejsou na podobné výjevy zvědaví. Vysílalo se to dnes?“

„Je to čerstvé, pane Haruo.“

„Pak je to na odpovědnosti mého nástupce u Lunar Robotics. Já bych podobné svinstvo nepřipustil.“

„Ono to ještě běží, pane Haruo. Vidíte to s drobným zpožděním. Je to mimořádný případ, proto ho zařadili do zpravodajství.“

Z prostoru se vyloupila hlasatelka.

„Případ je o to víc politováníhodný, že ho doprovází tragická okolnost. Při pokusu odklidit nefunkční odpad byla poraněna arkadská občanka. Její totožnost policie nezveřejnila, našemu štábu se ale podařilo získat záznam jejího obličejce.“

Uviděli jsme Sáru Goldstein.

„Do studia dostávám informaci, že nešťastná paní svým zraněním podlehla. Máme k dispozici i vyjádření očitého svědka tragické události.“

Hlasatelku vystřídal hubený mládenec v asistované kombinéze, která mu pomáhala pružně se natřásat a kývat trupem ze strany na stranu.

„Ona se tam motala, taková hubená ženská to byla. Oni jí chtěli říct, ať jde pryč, a ona se tam pořád motala a pak upadla,

zrovna když *píp* trefila šlupka, teda ona ta šlupka trefila tu *píp*, chci říct ženskou, a já myslím, že bylo po ní ještě dřív, než sanitka přijela.“

Dědek Čuchák vypnul prezentaci.

„Mám pokračovat, pane Haruo? Pochopil jste, proč si s vámi nemůžeme plácnout?“

„*Že se s ním dohaduješ*,“ pokáral jsem ho po komlinku. „*Popadnu ho za prdel a vyrazím s ním dveře.*“

„*Musíš to provést diplomaticky. Jsme firma Nedomý & Prus. Naším oborem je nákup a prodej technických starožitností, jakož i navrhování a realizace obytných buněk. Nemáme licenci na nápravu světa.*“

„*Oni ale zabili paní Sáru! Copak to můžeme nechat jen tak?*“

„*Spousta lidí si myslí, že dělá dobrou věc, když habitat zbavuje kybo smetí.*“

„*Copak je to smetí? Jaképak smetí? Jsou to roboti, mají svoji psychiku... řekni našemu Morfimu, že je smetí.*“

Zatímco jsme se dohadovali, Haruo udělal poslední pokus nás přesvědčit.

„Podobným politováníhodným incidentům chci zabránit. Kdo je viník? Těch pár nerozvázných mládenců a děvčat, kteří si neuvědomují, jak křehký je lidský život a jak úzká mezera dělí život od smrti? Na vině je živelnost. Očistu nikdo neřídí, nikdo jí nedává směr ani obsah. Proto přicházím se svým projektem Kruh čistoty. Proč si myslíte, že tolik stojím o spolupráci s vámi? Abych vás zatáhl do konfliktů a násilí? Vaším úkolem bude jim zabránit.“

„Tím, že budeme házet roboty do mršiny,“ řekl jsem.

Ted' už se Haruo naježil.

„*Nejsi diplomat. Musím ho přesvědčit, že je v jeho vlastním zájmu nechat projekt padnout. Bud' ted' aspoň chvílku zticha, Jakube.*“

Dědek mi říká Jakube, jenom když jde fakt do tuhého.

„Zde stojím a nemohu jinak,“ odpověděl mu Haruo. „Kruh čistoty založím i bez vás.“

Dědek podnikl poslední pokus.

„Něco vám prozradím. Starosta Leonard vám nepůjde vstříc. Nepodpoří vás. Jeho pozice na nejvyšším místě pyramidy moci je křehká. Nemá zájem rozpoutávat vášně. Revoluce mocným nesvědčí, dávají přednost klidu a teploučku.“

„Starosta proti mně nehne prstem,“ řekl Haruo. Už pochopil, že nás nezlomí, a z prohraného střetnutí chtěl odejít s pocitem vítěze. „Chcete vědět, kolik mu Hans Marie Listratto zaplatil, aby ty staré předpisy vyhrabal a uvalil na lidi nové poplatky? Přijďte se ke mně a dám vám nahlédnout do materiálů, které jsem si opatřil, když se mi Listratto postavil do cesty. Pro úplatek mám doklady a jsem připraven předat je médiím a vyšetřujícím orgánům. Vzkázal jsem to panu Leonardovi a odezva byla přesně podle očekávání. Kruh čistoty má veškerou podporu starosty a jím vedeného magistrátu.“

Dědek Čuchák na mě upíral mikroskopicko-dalekohledové oči a tlak jeho čidel jsem skoro fyzicky cítil na obličejí. Četl, co se mi děje v hlavě.

„Diplomaticky! Hlavně diplomaticky, Jakube! Jen tak udržíš kontrolu nad během událostí!“

„Chápu,“ řekl jsem Haruovi. „Jste na straně vrahů a kromě toho vydíráte.“

„To nebylo moc diplomatické!“ zhrozil se Dědek Čuchák.

„Neboj. Nenakopu ho do prdele. Jenom ho do ní pošlu.“

K tomu vzápětí došlo.

V následujících dnech jsme věnovali hodně času dohadování, jak moc diplomatický tento můj čin byl.

5

LOUSKÁNÍ OŘECHŮ

Byla to hnusná doba.

Ukázalo se, že Lionel Haruo je opravdu schopný člověk. Kruh čistoty založil a magistrát mu opravdu šel na ruku. Akční grupy Kruhu čistoty, vždycky po třech členech, praporečník velel a měl dva gardisty k ruce, pročešávaly koridory a slídily po toulavých robotech. Lidi vybláznění plastivízi se robotů zbavovali, vyhazovali je ze svých buněk s příkazem „jdi bez přesného cíle a pokračuj, dokud tě někdo nevypne“. Robot na to řekl „ano, pane, provedu příkaz“ a vydal se na bezcílnou pouť. Dříve či později narazil na aktivisty s obušky, a ti ho zlikvidovali, nebo potkal akční grupu, a ta s ním naložila taky tak. Jenomže to mělo punc úředně schváleného zásahu, něčeho jako deratizace.

Jiné lidi to štvalo, svoje roboty chránili a dalším pomáhali. Nejlepší bylo dostat je ven z Arkádie. Náš trik s Drabekovým taxíkem a chudákem robotem propašovaným přes garáž Tima Gabora byla možná první akce toho druhu. Spousta lidí se zachovala podobně, vzniklo spontánní hnutí, říkalo se mu Tichá pošta. Termín jsem slyšel poprvé od své Su. Ukázalo se, že na Tichou poštu napojila Modrou lagunu a lámala si hlavu, jak nás do toho zaplést. Vyprávěli jsme jí o incidentu se Sárrou Goldstein a o zachráněném robotovi a taky o tom, jak se Dědkovi podařilo deaktivovat identifikační čip. Su byla nadšená. Zakrátko jsme byli v Tiché poště až po uši. Ze začátku jsme ještě párkrát použili taxík

našeho Drabeka, jenže Drabek byl taky robot. Výjimka mu přestala platit a musel zmizet ze scény, jako by to byl tulák. Tichá pošta se rozjela, přidala se k ní spousta lidí. Kromě Su a Tima Gabora jsem nikoho neznal, a zrovna tak Dědek. To je základ konspirace. Musí to být řetěz a každý článek má svůj úkol. Někdo někde shromažďoval roboty, které zase někdo jiný pašoval z Arkádie ven. Jak to dělal? Mohl jsem se jenom domýšlet. Někdo další jim odebíral identifikační čipy. Musel to být odborník, prvotřídní specialista. Čipy od něho přebírala Su, nosila je k nám do krámu a Dědek je neutralizoval. To byla naše úloha v Tiché poště.

Mohlo to na nás prasknout? Mohlo, samozřejmě.

Tak to tedy v Arkádii vypadalo až do dne, kdy to pro nás všechny začalo naplno.

Byli jsme domluvení, že Su přijde s další sadou čipů na deaktivaci. Dědek byl v dílně a já vyhlížel Su u dveří krámu. Byli jsme spojeni komlinkem.

„Už by tu měla být,“ oslovil jsem ho. *„V tuhle dobu už bývá i s várkou zpátky v Modré laguně.“*

„Nechodí přesně,“ odpověděl mi. *„Mám ti dát statistiku? Střední hodnota je 9.32, ovšem kolem ní je fluktuace rozložená v čase...“*

„Nech toho,“ zarazil jsem ho rozmrzele. Oba jsme byli nervózní. Co kdyby se něco stalo. Co kdyby Su někdo udal. Co kdyby ji sebrali. Co kdyby...

Z koridoru se ozval podivný hluk.

„Co je to tam, Morfi?“

„Blíží se průvod aktivistů Kruhu čistoty, Kubo, pane.“

„V našem koridoru?“ podivil jsem se.

„Co se děje?“ zeptal se Dědek

„Pojď sem.“

Okamžitě vyšel z dílny.

Řekl jsem mu, co mi Morfi pověděl. Sám jsem o tom pochyboval. Slyšel jsem jen vzdálený hluk a nedokázal určit jeho původ. Morfiho sluchové ústrojí bylo mnohem citlivější, nicméně i tak se občas stalo, že se robot zmýlil. Proč by se průvod měl prodírat naším úzkým koridorem? Hlavní masakry se děly na periferii, ovšem poslední dobou si Čistí rádi stříhli malou, ale okázalou popravičku už i v koridoru v centru, nebo dokonce na Dvoraně před magistrátem.

Dědek Čuchák přistoupil ke dveřím a nastavil receptory. Kde někdo jenom tuší, Dědek prostě ví, tečka.

„Morfi má pravdu,“ řekl po kratičké chvíli naslouchání a analýzy. „Proto Su ještě nepřišla. Průvod ji zdržel.“

Průvod. Gardisti, aktivisti, udavači, čumilové. Do toho Su s pouzdrem s identifikačními čipy, zachytí je každý skener. Jsou vidět na monitorech, svítí jako maják.

Mají jiné starosti, uklidňoval jsem sám sebe. Musejí louskat ořechy.

Uklidňoval jsem se, ale moc se mi to nedařilo.

Ohlédl jsem se po Dědkovi. Změnil se v nehybnou sochu.

Dělal to vždycky, když se napojil na informační síť. Věnoval veškerou kapacitu sběru dat a pak mu nezbyla síla, ani aby se porbhal na hlavě, kdybych to měl vyjádřit hodně srozumitelně.

„Je to divné,“ řekl, když zase ožil. „Kruh opravdu chystá na Dvoraně demonstraci za očistu Arkádie a průvody tam táhnou po velkých koridorech. S průvodem po Julesi Vernovi pořadatelé nepočítají. Podle rozpisu žádný kolem nás jít nemá.“

„Vždyť ho slyším i já,“ zavrčel jsem.

„Možná ho pořádá nezávislá iniciativa. Aktivisti mimo vedení Kruhu.“

„Nemůžeš být přesnější?“

„Proč myslíš, že jsem na sítích tvrdnul tak dlouho? Na žádnou stopu jsem nenarazil. Jde k nám skupina magorů. Rozhodli se jít,

a tak tedy jdou. Za tři minuty budou tady. V našem koridoru. Naši Su podle mé kalkulace nehrozí nebezpečí. Pravděpodobnost, že dojde v pořádku, je maličko pod sto procenty.“

„Budeme tedy čekat. Koneckonců, co jiného zbývá.“

Su pořád nešla a průvod jsme měli za rohem. Bude tu každou chvíli. Třeba i v krámě, jak řekl Dědek.

Hluk zesílil a už jsem ho slyšel svým lidským sluchem. Blížil se dav lidí opilých alkoholem a vidinou zábavné krutosti.

„Řvou víc než normálně. Budou tu za pár minut. Co myslíš, že je lepší? Nechat se vidět u dveří, nebo být vzadu?“

„Když nás uvidí u dveří, připomeneme se jim a někoho může napadnout vtrhnout dovnitř. Když se schováme, někdo uvidí prázdné dveře a řekne si, kde asi ti robofilové jsou, a vtrhne dovnitř.“

„A co Morfi?“ ohlédl jsem se po našem servisákovi.

Zůstali jsme tedy u dveří oba a Morfi se stáhl dozadu.

Průvody Kruhu měly lidskou část a pak tu kybo. Zkušené oko rozezná v lidské části dvě skupiny. Jedna je malá. Sestává z lidí, kteří vedou. Všechno vymysleli a řídí. Všechno bílé, obleky a bundy a kombinézy a šaty i řízy, šarlatové palice a obušky. Na hlavách věnce z umělých květin na znamení čistoty, muži stejně jako ženy. Věk spíše mladší, ale nechybí ani střední a vyšší věková skupina, ono se to dnes moc nepoznává. Vrásky nebo pleš nemá nikdo, dá se to odhadnout spíš podle chování a pohybu.

No a pak je tu větší skupina, která se účastní, aby se taky dostala na seznam správně smýšlejících občanů. Chtějí být vedeni, že jim záleží na posílení lidské podstaty komunity, a starají se o to, aby se společnost očistila od nežádoucích kybo žvlů a zbavila se záteže technologického stereotypu. O tom se hodně mluvilo, o technologickém stereotypu. Nikdo moc nechápal, co to je, ale každému musí být jasné, že je stereotyp špatný a zbavit se špatnosti je

dobro samo o sobě. Takže pryč s technologickým stereotypem, ať je to, co je to. Všemi prostředky, i powerballovou pálkou.

Ti aktivní, bílí s věnečky na hlavách, křepčili a jákali a mávali palicemi a bylo na nich vidět, jak intenzivně očistou žijí. Copak asi dělali, než začala? Starší mezi nimi možná prosazovali udržitelnou kybo humo koexistenci se zvláštním důrazem na posílení kybo práv a teď se snaží svoji vinu napravit. Mladší nebyli tenkrát na světě a radují se, že mohou po troskách starého, podlého světa dupat.

Poutavější byl pohled na většinovou část lidského průvodu. Bylo jasně vidět, jak se někteří snaží přizpůsobit. Poskakují jako ti bílí, taky mávají rukama a křičí, jenže nejde jim to od srdce, je to naučené. Jiní pochodují odevzdaně. Chcete to ode mne? Dobře, jsem tu a víc nemůžete chtít. Další se tváří, jako že tam nejsou. Určitě se nechali zapsat na prezenční listinu. Průvod měl seřadiště a byli tam pořadatelé. Přihlásili se k nim a teď už se drželi spíš vzadu nebo uprostřed skupiny, hlavu skloněnou, límec vytažený.

Celá akce je vždycky aranžovaná jako zábavný podnik. Lidé si ji mají užít, radovat se při tom a veselit. Každý má právo a příležitost si do robota bouchnout, to je součást pravidel. Jenže není to tak dlouho, kdy byli roboti součástí běžné životní praxe a každý měl aspoň jednoho doma. Tím chci naznačit, že mnoho lidí by mohlo mít při likvidaci robota i nepříjemné pocity.

Umlátit robota, co vypadá jako člověk, to není jen tak. Proto se přistoupilo k maskování robotů odsouzených k veřejné skartaci. Každý kus byl přestříkán veselými barvami a karoserii mu překryly pestrobarevné pláštíky s velikými knoflíky. Na hlavách měli směšné klobouky a čepice. Tohle je ale jenom neškodná maskara, šášula, fackovací panák. Jemu skartace nevádí, jen se podívejte, jak legrační čepici si narazil na tu pitomou kebuli s nasazeným nosem červeným jako přezrálé rajče! Hlavně nemyslet na to, že má vědomí